

УДК 378.6:004.031.42:615.1

DOI 10.18372/2786-823.1.17485

Бобкова Інна Аркадіївна

викладач фармацевтичних дисциплін

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

bobkova.inna@pharm.zt.ua

Бур'янова Вікторія Вікторівна

викладач фармацевтичних дисциплін

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

burianova.viktoria@pharm.zt.ua

Гончарук Світлана Володимирівна

викладач хімічних дисциплін

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

honcharuk.svitlana@pharm.zt.ua

Умінська Катерина Анатоліївна

кандидат фармацевтичних наук, викладач фармацевтичних дисциплін,

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

uminska.kateryna@pharm.zt.ua

Хранівська Валентина Олександрівна

викладач фармацевтичних дисциплін

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

khranivska.valentyana@pharm.zt.ua

**ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ
КОЛЕДЖІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Анотація. У статті розглядаються різні форми організації навчального процесу під час викладання фахових дисциплін. Аргументовано доцільність використання інтерактивних технологій у навчальному процесі. Доведено, що використання різних форм і видів навчання сприяє формуванню високоосвічених, конкурентоспроможних фахівців, готових входити в глобалізований світ.

Ключові слова: форми організації освітнього процесу, освітній процес.

Annotation. The article considers various forms of organization of the educational process during the teaching of professional disciplines. The expediency of using interactive technologies in the educational process is argued. It has been proven that the use of various forms and types of training contributes to the formation of highly educated, competitive specialists, ready to enter the globalized world.

Key words: forms of organization of the educational process, the educational process.

Актуальність теми. Освітній процес у коледжі - це досить складна система інтелектуальної діяльності у сфері вищої освіти і науки, яка потребує творчого підходу та проводиться у навчальному закладі через систему науково-методичних і педагогічних заходів.

Результативність даної системи визначається здатністю здобувачів освіти засвоювати, примножувати та використовувати знання при вирішенні професійних завдань. При цьому формується гармонійно-розвинена особистість, яка набуває різних компетентностей.

Формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін та розвитку в соціально-культурній сфері, у фармацевтичній та медичній галузях, організації забезпечення населення лікарськими

препаратами в умовах ринкової економіки можливе, враховуючи вимоги сьогодення [4].

Мета статті – розкрити форми організації навчання у фармацевтичному коледжі в сучасних умовах

Результати дослідження. Організація освітнього процесу у коледжах здійснюється відповідно до вимог Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», галузевих стандартів освіти, інших нормативно-правових актів України з питань освіти, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України.

Навчально-виховна робота у закладах передвищої освіти може бути успішною лише при поєднанні організаційних форм цієї роботи та застосування тих чи інших методів навчання. Важливим є підбір форми організації навчання, які визначаються метою та завданнями навчального заняття, кількістю здобувачів освіти, характерними особливостями окремих навчальних дисциплін, місцем та часом навчання, забезпеченістю навчальною та допоміжною літературою тощо [5].

Форми організації освітнього процесу у коледжі загальноприйняті - це: лекційні заняття, практичні та лабораторні заняття, семінари, самостійна робота студентів, практична підготовка, виконання індивідуальних завдань (курсівих за рівнем бакалавра), контрольні заходи [1].

Основними видами навчальних занять у коледжі є:

- *лекція* – основна форма проведення теоретичних навчальних занять у коледжі, призначених для подання викладачем теоретичного матеріалу для подальшого засвоєння здобувачами основ дисципліни та застосування знань при вирішенні ситуаційних завдань. Як правило, лекція у вищій школі є однією з форм та методів навчання, яка дає змогу в обмежений час дати розгорнутий виклад матеріалу. Вона створює фундаментальну базу знань студентів з кожної дисципліни; формує пізнавальну активність слухачів; забезпечує системність та систематичність оволодіння науковими знаннями

тощо. Підготовка до лекційного заняття та його проведення потребує від викладача високого рівня майстерності та педагогічної компетентності [3].

Тематика курсу лекцій визначається навчальною та робочою програмами. Викладач зобов'язаний дотримуватися програми, але у формах і методах доведення навчального матеріалу до здобувачів освіти не обмежується;

- *лабораторне заняття* – форма навчального заняття під керівництвом викладача, при проведенні якого здобувач самостійно проводить лабораторні дослідження з метою валідації окремих теоретичних методів, набуває практичних умінь та навичок роботи з лабораторним устаткуванням, реактивами, вимірювальною апаратурою, здійснює необхідні розрахунки і робить висновки зі своїх досліджень;

- *практичне заняття* – форма навчального заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичних занять повинно передбачати: поглиблення та уточнення знань, набутих на лекціях і в процесі самостійної роботи, формування практичних умінь та навичок, опанування діючою технікою, аналіз й узагальнення, набуття первинного досвіду організації виробництва та аналізу лікарських засобів тощо. Більшість практичних завдань мають пошуковий і творчий характер, завдяки цьому їх виконання студентами сприяє розвитку умінь та якостей критичного мислення, творчості, вміння генерувати ідеї, здатності до імпровізації, тощо.

Організація практичного заняття як однієї з форм освітнього процесу передусім включає підготовчу роботу здобувача освіти на основі заздалегідь розробленої викладачем інструктивної картки, яка є алгоритмом для його навчально пізнавальної діяльності. Алгоритмізація оптимізує навчальний процес таким чином:

– автоматизує компоненти навчального процесу, що стало особливо актуальним у зв'язку з інтеграцією комп'ютерних та освітніх технологій;

– стимулює евристичну активність здобувача, оскільки виявлення та формування алгоритмів є творчим процесом, що пов'язаний із формалізацією і моделюванням;

– розвиває логічне мислення, адже, застосовуючи алгоритм під час виконання завдання, здобувач узагальнює й категоризує матеріал, співвідносить конкретні факти й загальні моделі;

– збільшує частку самостійної роботи здобувачів і сприяє вдосконаленню управління навчальним процесом, що особливо важливо в умовах диференційованого та індивідуального навчання.

Актуальним стало проведення професійних тренінгів як інтерактивної форми навчання, що сприяє здатності діяти в нестандартних, непередбачуваних ситуаціях, дозволяє гнучко адаптуватися до змін у професійній діяльності [2].

Практичні заняття, незалежно від їх конкретних особливостей, значною мірою забезпечують відпрацювання умінь та навичок прийняття практичних рішень у реальних умовах виробництва, що мають в основі теоретичний фундамент;

- *семінарське заняття* – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем. Головною метою семінарського заняття є сприяння засвоєнню студентами найбільш складних питань, спонукання їх до колективної роботи, формування у здобувачів освіти навичок самоосвіти;

- *консультація* – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні питання.

Інші види навчальних занять визначаються у порядку, встановленому коледжем.

Процес навчання у фармацевтичному коледжі реалізується у рамках цілісної системи організаційних форм і методів навчання. Використання

різноманітних форм навчання сприяє формуванню високоосвічених, компетентних, мобільних, конкурентоспроможних фахівців, готових входити у глобалізований світ.

Крім того відомо, що на процес формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців впливають такі фактори: професійна спрямованість змісту навчання; професійний інтерес; здібності до оволодіння майбутньою професією; чітка мотивація навчання; уміння навчатись самостійно; потреба у самовдосконаленні; вибір і застосування викладачами ефективних форм, методів і засобів, застосування комп'ютерних та інформаційних технологій тощо [6].

Важливого значення при підготовці фахівців фармацевтичного профілю набувають інтерактивні методи навчання, такі як моделювання виробничих ситуацій, рольові ігри, професійний тренінг тощо.

Висновки. Формування професійних та комунікативних компетентностей фахівців фармацевтичного профілю передбачає: врахування специфіки професійної діяльності фармацевтів; вибір ефективних форм, методів та засобів навчання; упровадження педагогічних технологій у навчання; визначення типових професійних значущих ситуацій спілкування тощо.

У професійній діяльності фармацевтів має місце спілкування з хворими людьми, тому важливого значення набувають вміння знайти підхід до кожної людини та встановити необхідний контакт з нею.

При підготовці фахівців фармацевтичного профілю важливими є інтерактивні методи навчання: моделювання виробничих ситуацій, рольові ігри, професійний тренінг та ін.

Список використаних джерел

1. Антонова О.Є. Упровадження інноваційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх фармацевтів (аналіз досвіду Житомирського базового фармацевтичного коледжу) / Професійна підготовка

фахівців: креативний підхід : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. 2017. С. 198 - 217.

2. Бобкова І.А., Бур'янова В.В., Умінська К.А., Хранівська В.О. Становлення сучасної системи професійної підготовки фахівців фармації. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*, ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». 2022. Вип. 43. Т. 1. С. 71 – 73. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/43/1.13> URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2022/43/part_1/13.pdf (дата звернення: 20.12.2022).

3. Бобкова І.А., Бур'янова В.В., Умінська К.А., Хранівська В.О. Інтерактивна лекція як сучасний вид викладання фахових фармацевтичних дисциплін. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. 2022. № 2. С. 288 – 293. <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.16608> URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/APSE/article/view/16608> (дата звернення: 20.12.2022).

4. Кліщ Г.І. Форми організації навчання у медичних університетах Австрії. *Медична освіта*. 2014. № 4. С. 56 - 59.

5. Козаченко Г.В. Особливості професійної діяльності викладачів фармацевтичного профілю у вищому навчальному закладі I-II рівнів акредитації. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2017. № 2 (88). С. 146 - 150.

6. Підгірний В.В., Фіра Л.С., Чубка М.Б. Організація навчального процесу провізорів-інтернів на кафедрі фармації навчально-наукового інституту післядипломної освіти. *Медична освіта*. 2018. № 4. С. 153 - 156.